

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
(ДРС)

вул. Арсенальна, 9/11, м. Київ, 01011, тел./факс (044) 239-76-40
E-mail: inform@drs.gov.ua, Сайт: www.drs.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 39582357

на № _____ від _____ 20__ р.

РІШЕННЯ
про відмову в погодженні проєкту регуляторного акта

Державна регуляторна служба України відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» розглянула проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки, соціальних послуг та за дотриманням прав дітей» (далі – проєкт постанови), а також документи, що надані до нього листом Міністерства соціальної політики України від 02.12.2024 № 26650/1/2-24/58.

За результатами проведеного аналізу проєкту постанови та аналізу його регуляторного впливу на відповідність вимогам статей 4, 5, 8 і 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон), ДРС

встановила:

проєктом постанови вносяться зміни до:

додатка 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2011 р. № 1399 «Про встановлення ліміту легкових автомобілів, що обслуговують органи виконавчої влади»;

постанови Кабінету Міністрів України від 06 жовтня 2021 р. № 1035 «Деякі питання здійснення державного контролю/моніторингу за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки, соціальних послуг та за дотриманням прав дітей»;

постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану».

Зокрема, змінами до Порядку здійснення державного контролю/моніторингу за дотриманням вимог законодавства під час надання

Державна регуляторна служба України

РІШЕННЯ № 3 від 03.01.2025

Підписав: Краснолуцький Олександр Васильович

Сертифікат: 3FAA9288358EC003040000002A543A00E12DDB00

Дійсний: з 06.11.2024 0:00:00 по 05.11.2026 23:59:59

соціальної підтримки, соціальних послуг та за дотриманням прав дітей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 жовтня 2021 р. № 1035 (далі – проект Порядку) пропонується його назву викласти в новій редакції – «Порядок здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки, організації та надання соціальних послуг і за дотриманням прав дітей» та викласти абзац перший пункту 1 проекту Порядку в такій редакції:

«1. Цим Порядком визначено процедуру здійснення Нацсоцслужбою та її територіальними органами (далі – суб'єкт державного нагляду (контролю) заходів державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства структурними підрозділами з питань соціального захисту населення обласних, Київської та Севастопольської міських, районних, районних у м. Києві та Севастополі державних адміністрацій (військових адміністрацій), виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах рад, органами Пенсійного фонду України, центрами надання адміністративних послуг, надавачами соціальних послуг, а також установами, закладами різних типів, форм власності та підпорядкування, з урахуванням тих, у яких передбачено цілодобове перебування дітей, загальними та спеціалізованими службами підтримки постраждалих осіб, іншими закладами та установами, що надають допомогу особам, постраждалим від домашнього насильства, насильства за ознакою статі; закладами допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми (далі – об'єкт державного нагляду (контролю) під час надання соціальної підтримки, організації та надання соціальних послуг та дотриманням прав дітей (далі – державний нагляд (контроль)).».

Відповідно до пункту 6 частини першої статті 1 Закону України «Про соціальні послуги», надавачі соціальних послуг - юридичні та фізичні особи, фізичні особи - підприємці, включені до розділу «Надавачі соціальних послуг» Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг.

Частиною першою статті 2 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (далі – Закон про нагляд (контроль)) визначено, що дія цього Закону поширюється на відносини, пов'язані зі здійсненням державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

Згідно з частиною третьою статті 11 Закону України «Про соціальні послуги» до повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальних послуг і соціальної підтримки, належать здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства щодо реалізації права на соціальні послуги, забезпечення якості їх надання, соціальну підтримку та інші повноваження, визначені Кабінетом Міністрів України.

Пунктом 1 Положення про Національну соціальну сервісну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2020 р. № 783, визначено, що Національна соціальна сервісна служба України (далі – Нацсоцслужба) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра соціальної політики і який реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення, здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки та за дотриманням прав дітей.

Отже Нацсоцслужба є органом державного нагляду (контролю) в розумінні Закону про нагляд (контроль).

Абзацом сьомим статті 3 Закону про нагляд (контроль) визначено, що державний нагляд (контроль) здійснюється лише за наявності підстав та в порядку, визначених законом.

Разом з тим, в проекті Порядку розробником визначено, що саме «цим Порядком визначено процедуру здійснення Нацсоцслужбою та її територіальними органами (далі – суб'єкт державного нагляду (контролю) заходів державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства...».

Тому, редакція проекту Порядку не узгоджується з одним з основних принципів державного нагляду (контролю), встановленим статтею 3 Закону про нагляд (контроль).

Стосовно доповнення постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану» (далі – постанова № 303) пунктом 8 наступного змісту:

«Дія пункту 1 цієї постанови не поширюється на проведення Нацсоцслужбою та її територіальними органами планових і позапланових заходів державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки, організації та надання соціальних послуг та за дотриманням прав дітей.», в контексті вже зазначених вище норм законодавства, наголошуємо на наступному.

Відповідно до, пункту 1 постанови № 303 припинено проведення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) на період воєнного стану відносно суб'єктів господарювання.

Згідно з частиною 1 статті 8 Господарського кодексу України держава, органи державної влади та органи місцевого самоврядування не є суб'єктами господарювання.

Водночас пунктом 2 постанови № 303 збережено можливість здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю) за наявності загрози, що має негативний вплив на права, законні інтереси, життя та здоров'я людини,

захист навколишнього природного середовища та забезпечення безпеки держави, як соціально значущих сфер існування держави та її громадян.

Враховуючи зазначене, критерії існуючої «загрози» повинні бути чітко визначені.

Крім того, рішення щодо здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю) належить до компетенції центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у відповідних сферах.

У зв'язку з чим Нацсоцслужба у разі необхідності проведення позапланового заходу державного нагляду (контролю) для належного контролю за суб'єктами господарювання, що здійснюють діяльність, пов'язану з наданням соціальних послуг, має право звертатись до Міністерства соціальної політики України як органу, який здійснює формування державної політики у відповідних сферах, для одержання рішення щодо здійснення таких заходів.

З урахуванням вищезазначеного, пропонуємо виключити з проєкту постанови положення щодо доповнення постанови № 303 пунктом 8.

Крім того, тенденція щодо виходу органів державного нагляду (контролю) з під дії постанови № 303 шляхом внесення до неї відповідних змін фактично нівелює мету її видання та створює передумови для проведення позапланових заходів державного нагляду (контролю) за відсутності правових підстав.

Відповідно до вимог статті 5 Закону, забезпечення здійснення державної регуляторної політики включає, зокрема: недопущення прийняття регуляторних актів, які є непослідовними або не узгоджуються чи дублюють діючі регуляторні акти; викладення положень регуляторного акта у спосіб, який є доступним та однозначним для розуміння особами, які повинні впроваджувати або виконувати вимоги цього регуляторного акта.

Засадами державної регуляторної політики, визначеними Законом, встановлюється необхідність доведення регуляторним органом доцільності прийняття та впровадження в дію кожного окремого регуляторного акта.

При цьому, враховуючи вимоги статті 21 Закону, ДРС приймає рішення про погодження або про відмову в погодженні проєктів регуляторних актів з урахуванням як самого проєкту акта, так і супровідних до нього документів, визначених цим Законом, обов'язковим серед яких є, насамперед, аналіз регуляторного впливу цього проєкту акта (далі – АРВ).

У цьому випадку наданий розробником АРВ до проєкту постанови містить формальний опис запропонованого ним регулювання, не є інформативним та не відповідає вимогам Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2004 р. № 308 (зі змінами) (далі – Методика).

У розділі I «Визначення проблеми» АРВ згідно з вимогами Методики, розробник має чітко визначити проблему, яку пропонується розв'язати шляхом державного регулювання, визначити причини її виникнення та оцінити важливість зазначеної проблеми, зокрема, навести дані у цифровому вимірі, що

доводять факт існування проблеми і характеризують її масштаб, визначити основні групи, на які вона справляє вплив, а також обґрунтувати, чому проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів та діючих регуляторних актів.

Однак розробником під час дослідження регуляторного впливу проєкту постанови та формування відповідного АРВ не визначено чітко проблему, яку передбачається розв'язати шляхом державного регулювання, не встановлено причини її виникнення та не оцінено важливість зазначеної проблеми.

Натомість, при визначенні проблеми, розробник обмежився лише зазначенням, що Порядок здійснення державного контролю/моніторингу за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки, соціальних послуг та за дотриманням прав дітей, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 06 жовтня 2021 р. № 1035 потребує доопрацювання.

Разом з тим, жодних аргументів необхідності даного доопрацювання та аргументів на користь запропонованого регулювання не наведено. Також, у цьому розділі не наведено статистичних даних або інших інформаційно-доказових матеріалів, які б обґрунтовували наявність проблеми, її масштаб та важливість, не доведено, чому існуючі регулювання не розв'язують проблему та потребують вдосконалення, не охарактеризовано та не оцінено сфери, на які проблема має найбільший негативний вплив.

Враховуючи викладене, наведена в цьому розділі АРВ інформація не відповідає вимогам статті 4 Закону, зокрема, принципу доцільності – оскільки розробником не доведена наявність проблеми, що потребує державного втручання, та не обґрунтована необхідність державного регулювання господарських відносин з метою її вирішення.

У розділі III «Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей» АРВ розробник повинен визначити всі прийнятні альтернативні способи досягнення цілей державного регулювання, обрати для проведення оцінки альтернативних способів досягнення цілей не менше двох альтернатив, стисло описати їх та навести аргументи щодо переваги обраного способу.

Зауважуємо, що при розробці АРВ необхідно зробити всебічний аналіз ситуації та описати не лише позитивні, а й негативні фактори.

Однак розробник обмежився виключно текстовим та формальним описом вигод і витрат держави, громадян та суб'єктів господарювання від застосування обраної Альтернативи 1. При цьому визначена розробником Альтернатива 2 взагалі не проаналізована.

Підсумовуючи викладене, вказані обставини унеможливають надання об'єктивної оцінки тому, наскільки обраний розробником спосіб державного регулювання відповідає проблемі, що потребує врегулювання, та наскільки його застосування буде ефективним для її вирішення.

У зв'язку з неналежним опрацюванням попередніх розділів АРВ, у розділі IV «Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей» розробником не доведено вибір оптимального альтернативного способу з урахуванням системи бальної оцінки ступеня досягнення визначених цілей, не проаналізовано причини відмови від застосування того чи іншого способу та аргументи на користь обраного.

Зазначене є порушенням принципу ефективності – забезпечення досягнення внаслідок дії регуляторного акта максимально можливих позитивних результатів за рахунок мінімально необхідних витрат ресурсів суб'єктів господарювання та держави.

У розділі VIII «Визначення показників результативності дії регуляторного акта» АРВ, в порушення вимог пункту 10 Методики, розробник не визначив два обов'язкових показники результативності дії регуляторного акта, а саме: розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта; рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень акта.

Звертаємо увагу розробника, що недотримання ним вимог Закону та Методики в частині визначення показників результативності регуляторного акта не дозволить в подальшому належним чином провести відстеження його результативності, як це передбачено вимогами статті 10 Закону.

Виходячи з наведеного, за результатами розгляду проєкту постанови та аналізу його регуляторного впливу встановлено, що проєкт регуляторного акта розроблений без дотримання ключових принципів державної регуляторної політики, зокрема, ефективності та збалансованості, визначених статтею 4 Закону та статті 8 Закону в частині підготовки АРВ з урахуванням вимог Методики.

Ураховуючи зазначене, керуючись вимогами частини четвертої статті 21 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Державна регуляторна служба України

вирішила:

відмовити в погодженні проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки, соціальних послуг та за дотриманням прав дітей».

**В. о. Голови Державної
регуляторної служби України**

Олександр КРАСНОЛУЦЬКИЙ